

това обстоятелство необосновано завишава както броя на извънбрачните деца, така и равнището на извънбрачните раждания и извънбрачната раждаемост. Въпросът, който логически следва, е колко са те, колко от извънбрачните деца не са в истинския смисъл извънбрачни, защото проблемите при едните и при другите са доста различни.

През 1987 г. направих опит приблизително да оценя тези несъответствия, като се базирах на информацията за населението по юридическо и фактическо семейно положение, получена от преброяването през 1985 година. Направените изчисления при хипотеза, че плодовитостта на жените във фактически брак е близка до брачната плодовитост, показаха, че тогава около 30% от извънбрачните деца не са в истинския смисъл извънбрачни, т. е. те са деца от семейства с неоформен юридически брак. Предходното преброяване на населението, проведено през 1992 г., не дава възможност да се направи такава оценка, а нещата навярно са се променили и са продължили да се променят.

Информацията за свободните съюзи или неформалните семейства като алтернатива на юридически оформения брак ще придобива все по-голямо познавателно значение, защото на тях именно ще се пада все по-голяма част от възпроизводството на населението.

През периода между последните две преброявания на населението у нас (1985-1992 г.) са настъпили съществени изменения в структурата на населението по семейно положение. Намалява дялът на лицата в юридически брак и нарастват относителните дялове на останалите категории - неженени (неомъжени), разведени и овдовели. Ще обърна внимание, че само за 7 години (периодът между последните две преброявания) дялът на неженените се е увеличил от 16.0 на 18.1%. Данните от демографската статистика също показват, че след продължилата няколко десетилетия тенденция на слабо снижение през последните години брачността силно намалява (през 1991 г. тя вече е само 5.6, през 1992 - 5.2, и през 1993 - 4.9 ‰).

От изследване на проблемите на българското семейство се установява, че животът по двойки без оформен юридически брак среща неодобрението на преобладаващата част от пълнолетното население - 40% са отговорили, че не приемат такива семейства, а 35% не са категорично против, но те лично „не биха живели така“. Само 7% са изразили предпочитанието си към тази семейна форма. Не така стоят нещата обаче при младежите. Изглежда, че в последно време брачната институция губи престиж сред тях. При изследвания сред зрелостниците на въпроса „Смятате ли, че за да живеят мъж и жена заедно като семейство, бракът е необходимо условие?“ само една трета са посочили отговор „Да, бракът е абсолютно необходим“, а според 43% той е „остаряла форма и не е необходим дори когато двойката има деца“. Около една пета (22%) са на мнение, че бракът е необходим само ако се чака дете.